

College voor Toetsen en Examen

Home > > Actueel > > Nieuws >

Actueel

Reactie op de NRC-blog 'Vmbo'ers kregen maar twee digitale oefenexamens'

Nieuwsbericht | 30-05-2017 | 15:47

Feiten over de digitale centrale examens vmbo bb en vmbo kb. In zijn blog *Vmbo'ers kregen maar twee digitale oefenexamens* (www.nrc.nl, 26 mei 2017) doet de heer Jongeling een aantal uitspraken over digitale centrale examens (CE's) in de beroepsgerichte leerwegen (vmbo bb en vmbo kb) die een onjuist en onvolledig beeld geven. Op een aantal van deze uitspraken geven we vanuit het CvTE onze reactie.

Dhr. Jongeling: 'De digitale examens met flexibele afnamemomenten zijn er al bijna 10 jaar en het maatwerk in de vorm van individuele examenprogramma's die het College suggereert is zeker niet gangbaar binnen het vmbo. Verder zegt het College dat de behoefte aan dit maatwerk bij praktijkgerichte vmbo-leerlingen (bb en kb) groter is dan bij vwo-leerlingen. Mij is niet duidelijk waarom. De vwo-leerling die goed is in Engels en minder goed in een ander vak heeft toch ook baat bij een flexibele afname van examens?'

Reactie CvTE: In principe geldt natuurlijk dat ook vwo-leerlingen baat kunnen hebben bij maatwerk. Maar in het algemeen kunnen vwo-leerlingen beter omgaan met de beperkingen die de structuur van (papieren) centrale examens (CE's) met vaste afnametijdstippen ook heeft. Denk aan: bij het papieren CE aardrijkskunde-gl/tl is een atlas gebruikt, terwijl dat niet is toegestaan. Vervolgens is de afname van dit CE ongeldig verklaard. De kandidaat legt zijn CE aardrijkskunde dan alsnog af in het tweede tijdvak en als hij ervoor kiest om zijn recht op herkansing pas uit te oefenen na de vaststelling van de uitslag, is hij aangewezen op het derde tijdvak in augustus.

Bij flexibele CE's kan het CE direct opnieuw worden afgelegd, of enkele dagen later als dat de school beter uitkomt. Scholen waarderen deze flexibiliteit. Een overgrote meerderheid (98% in vmbo bb; 85% in vmbo kb) kiest voor digitaal.

Dhr. Jongeling: 'Ongeveer vijf jaar geleden was ik zelf betrokken bij de samenstelling van de schriftelijke en digitale examens. Ik herinner me nog de discussie die we hadden over het idee van het College om te komen tot een toetsenbank: een verzameling van opgaven waaruit jaarlijks de digitale examens zouden worden samengesteld. Dat zou het aantal te maken digitale examens sterk verminderen. Gewoon een bezuiniging dus.'

Reactie CvTE: Als lid van de vaststellingscommissie wiskunde vmbo heeft de heer Jongeling deel uitgemaakt van het CvTE. In de discussie binnen het CvTE over een opgavenbank is van bezuinigen echter nooit sprake geweest. Voor het CvTE, inclusief de vaststellingscommissie wiskunde vmbo, staat voorop dat de vakinhoudelijke vaardigheden van de leerlingen op een goede manier worden getoetst. Maar het is natuurlijk goed om niet onnodig beslag te leggen op middelen die door de belastingbetaler betaald worden. Als bezuinigen het doel was, zouden we ons beter tot papieren CE's kunnen beperken. Een papieren CE produceren is aanmerkelijk goedkoper.

Dhr. Jongeling: 'De populariteit van de digitale examens bij besturen en het management is begrijpelijk. Het afnemen van papieren examens legt een grote druk op de organisatie binnen de school en flexibele afname maakt het mogelijk deze druk over een grotere periode te verdelen. Logisch vanuit organisatorisch oogpunt maar met maatwerk voor de praktijkgerichte vmbo-bb- en -kb-leerling heeft het niets te maken.'

Reactie CvTE: Een digitaal CE organiseren is meer werk dan een papieren CE organiseren. Deze feedback krijgen wij systematisch terug van examensecretarissen.

Dhr. Jongeling: 'Op de Facet-oefenomgeving kom ik slechts twee examens tegen: een variant uit 2013 en een uit 2016. Waar is de rest? Waarom worden deze niet in de oefenomgeving van Facet beschikbaar gesteld? Havo- en vwo-leerlingen kunnen via de site Examenblad.nl beschikken over examens die tot 2002 terug gaan. VMBO-leerlingen moeten het doen met twee digitale oefenexamens!'

Reactie CvTE: Er zijn vier oefenexamens gepubliceerd, waarvan twee (uit 2016 en 2013) op de openbare oefenomgeving (oefenen.facet.onl) zijn. De twee andere oefenexamens (uit 2015 en 2014) zijn, op verzoek van de scholen zelf, als inplanbare oefenexamens aan de scholen beschikbaar gesteld. Zo kunnen de scholen bewerkstelligen dat de oefenopgaven nieuw zijn voor de leerlingen als zij hen klassikaal met digitale CE's willen laten oefenen. Nu we met Facet werken neemt het aantal oefenexamens op oefenen.facet.onl jaarlijks

toe.

Dhr. Jongeling: 'Bij de correctie van de digitale wiskunde examens viel me dit schooljaar op dat de examens van karakter veranderen. Er worden steeds meer kleine vragen gesteld. Grotere, wat ingewikkeldere vraagstukken, verdwijnen langzaam uit de digitale examens voor bb. Hierover zou ik graag met mijn collega's in discussie willen maar voorbeelden geven uit de digitale examens van 2017 mag niet, ook niet na de afnameperiode. Het College (CvTE) beslist wat we mogen zien en als het aan haar ligt wordt jaarlijks slechts een derde van de digitale examens openbaar gemaakt (nu nog twee derde).'

Reactie CvTE: Er is bij ons geen intentie om de inhoud van de digitale CE's van karakter te doen veranderen. Zeker niet bij wiskunde, gezien de hoge waarderingscijfers die de digitale CE's van de docenten kregen (hoger dan voor de papieren CE's wiskunde gl/tl, havo en vwo).

Vanaf 26 juni staan er digitale CE's van 2017 op oefenen.facet.onl. Vanaf dat moment kunnen deze vrijelijk bediscussieerd en geëvalueerd worden. Als de evaluatie van de Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren er bij voorbeeld toe zou leiden dat men het wenselijk vindt om het karakter van de examens te veranderen, zouden wij dat zeker overwegen. Anders zien wij daar geen aanleiding voor.

Dhr. Jongeling: 'Bij zoveel geheimhouding van opgaven verbaast het me dat fraude zo weinig aandacht krijgt. De kwaadwillende docent kan met enkele muisklikken van iedere opgave een afbeelding op zijn harde schijf bewaren. Handig om een jaar later de eigen leerlingen goed voor te bereiden. Het CvTE heeft voor dit probleem geen oplossing.'

Reactie CvTE: Voor zulk onprofessioneel gedrag is geen enkele aanleiding omdat er voor leerlingen voldoende oefenmogelijkheden zijn. Daarnaast geldt dat die kwaadwillende docent de regelgeving overtreedt en daarmee loopt hij een groot risico.

Dhr. Jongeling: 'Het kan anders. Digitale examens kunnen net als de schriftelijke examens voor het havo en vwo, allemaal openbaar gemaakt worden. Goed voor de discussie over de examens, goed voor de leerlingen om meer te kunnen oefenen en het voorkomt bevoorrechtiging door fraude. De doelstelling om over de jaren heen gelijke prestatie-eisen aan leerlingen te stellen kan op dezelfde wijze gerealiseerd worden als bij de schriftelijke examens.'

Reactie CvTE: De doelstelling om over de jaren heen gelijke prestatie-eisen aan leerlingen te stellen is dankzij het hergebruik van opgaven, anker-in-package geheten, uitstekend te realiseren. Anker-in-package wordt toegepast bij digitale CE's en is de ideale manier om de prestaties van de leerlingen over de jaren heen te vergelijken, omdat de prestaties geleverd worden onder de echte examenomstandigheden. Bij pretests en posttests, de methodiek die bij papieren CE's wordt gehanteerd, is dit niet mogelijk.

Zie ook: [De normeringssystematiek van de centrale examens vo](#) (pdf)

Dhr. Jongeling: '(...) jammer genoeg vertelt het College (...) niet het hele verhaal.'

Reactie CvTE: Aan het begin van ieder schooljaar publiceren wij een brochure over de digitale CE's met het hele verhaal. De meeste recente brochure is ['Kaders flexibele en digitale centrale examens bb en kb 2017'](#) (pdf).

We hebben dit examensysteem ingevoerd om flexibiliteit in te bouwen en maatwerk mogelijk te maken. De betere normeringssystematiek is een ander voordeel. Maar ten opzichte van papieren CE's is er ook een nadeel: weliswaar worden alle opgaven openbaar, maar dat kan helaas pas na afloop van de afnameperiode. You win some, you lose some.

Lees ook: [Centrale examens vmbo: heel belangrijk dat ook 'Ons Soort Mensen' weet hoe het zit!](#)